

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 04.09.2025.

Nr. 25/6-3

Atzinums par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” žurnālistes Olgas Kņazevas teksta ierakstiem tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos

Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā arī – ombuds) 2025. gada 11. augustā saņēma [...] (turpmāk tekstā – Iesniedzējs) iesniegumu *Sūdzība par Latvijas Radio* (turpmāk tekstā – Iesniegums), kurā pievērsta uzmanību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) žurnālistes Olgas Kņazevas (turpmāk – LSM žurnāliste) 2025. gada 7. augusta ierakstam tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā (turpmāk – teksta ieraksts X1), kurā, Iesniedzēja ieskatā, LSM žurnāliste *publicēja attēlu* (turpmāk – attēls A1), kas **nebija pilnīgs - būtiska daļa no attēla bija izgriezta/nebija iekļauta**, kas viņai ļāva **manipulēt** ar informāciju. Kādu senu Latvijas bankas konferencē prezentētu sapņu scenāriju Olga Kņazeva pasniedza kā tādu, **kas it kā bijis reāls**. Tagad Olgas Kņazevas tvīts ir dzēsts, bet ir saglabāts ekrānsāviņš. Olgas Kņazevas tvīts sacēla sašutuma vētru sociālajā vietnē X. [visi izcēlumi mani – E.A.]

Iesniedzējs uzskata, ka ar teksta ieraksta X1 un tam pievienotā attēla A1 publicēšanu LSM žurnāliste ir pārkāpusi VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksa 6. punkta “Ārējā komunikācija” 6.1. apakšpunktu, kas noteic, ka *LSM darbinieki publiskajā komunikācijā ir godīgi un atbildīgi. Izmantojot savas pilsoniskās tiesības uz vārda un rīcības brīvību, LSM darbiniekiem ir jāizvairās no darbībām, kas mazina LSM uzticamību*.

Iesniedzējs aicina ombudu *izvērtēt šo rīcību pēc iespējas ātrāk un informēt sabiedrību par piemēroto sodu par LSM reputācijas un uzticamības graušanu*.

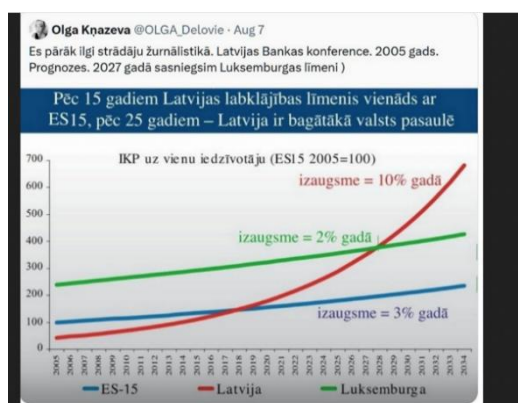
Ņemot vērā, ka saskaņā ar Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma

(turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmo daļu ombuds sniedz atzinumus par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par teksta ieraksta X1 satura publiskošanas un attēla A1 lietošanas apstākļu atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksam, kas noteic profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus LSM darbiniekiem, kā arī veidot atzinumu par teksta ieraksta X1 un tam pievienotā attēla A1 atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajām vadlīnijām, kuras nosaka LSM redakcionālās vērtības un profesionālās darbības principus, kas kalpo par ceļvedi medija darbiniekiem, veidojot saturu un attiecības ar sabiedrību.

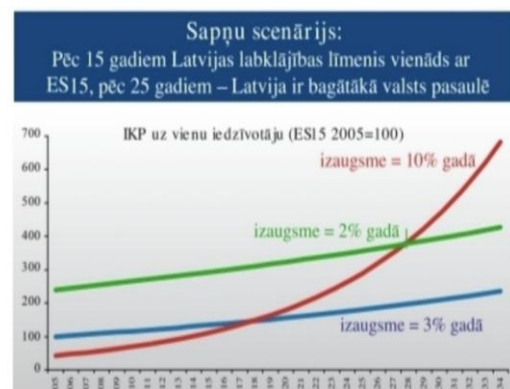
Lai izveidotu atzinumu, ombuds no 2025. gada 18. augusta līdz 2025. gada 2. septembrim:

- 1) iepazīnās ar Iesnieguma saturu un tam pievienoto ekrānuzņēmumu, kas ir saglabājis teksta ierakstu X1 kā attēla datni ar tajā redzamo attēlu A1, kā arī ar šī attēla pilno versiju (turpmāk – attēls A2), kas ir tikusi lietota citos LSM žurnālistes un citu tiešsaistes sociālo tīklu lietotāju teksta ierakstos sociālo tīklu individuālajos profilos, un kura pirmavots ir zemāk norādītais Latvijas Bankas 2006. gada biļetens;

Attēls A1:

Attēls A2:

- 2) iepazīnās ar citiem LSM žurnālistes veiktajiem teksta ierakstiem tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā, t.sk. atzinuma veidošanas brīdī pieejamo teksta ierakstu, kas datēts ar 2025. gada 7. augustu (turpmāk – teksta ieraksts X2) un tajā redzamo attēlu (turpmāk – attēls A3), kā arī ar tiem LSM žurnālistes teksta ierakstiem tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā, kas turpina Latvijas Bankas 2006. gadā izteikto prognožu un attīstības scenāriju tēmu (turpmāk – teksta ieraksts X3 un teksta ieraksts X4);

Attēls A3:

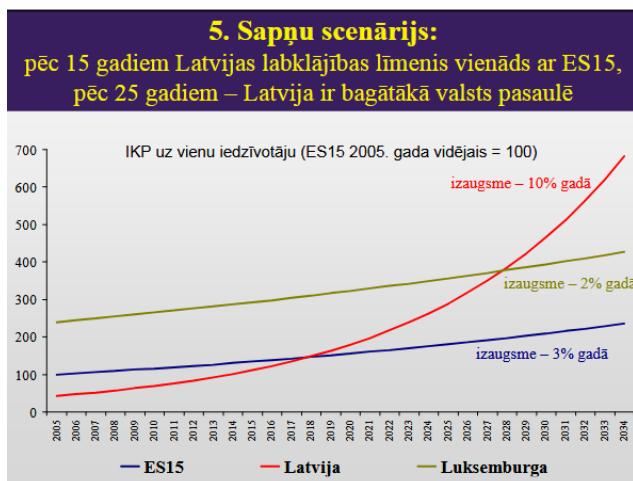
- 3) iepazīnās ar LSM žurnālistes 2025. gada 7. augusta teksta ierakstu tiešsaistes sociālā tīkla “Facebook” individuālajā profilā (turpmāk – teksta ieraksts FB) un tam pievienoto attēlu (turpmāk – attēls A4);

Attēls A4:

- 4) iepazīnās ar bijušā Latvijas Bankas prezidenta Ilmāra Rimšēviča 2006. gada 18. oktobra prezentāciju “Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas” (turpmāk – LB prezidenta prezentācija), t.sk. ar tās sestajā slaidā skatāmo attēlu ar virsrakstu “5. Sapņu scenārijs: pēc 15 gadiem Latvijas labklājības līmenis vienāds ar ES15, pēc 25 gadiem – Latvija ir bagātākā valsts pasaulē” (turpmāk – attēls A5).

Attēls A5:

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.makroekonomika.lv/sites/default/files/rimsevics_sl_lat.pdf.

- 5) iepazīnās ar bijušā Latvijas Bankas prezidenta Ilmāra Rimšēviča ievadreferāta tekstu konferencei “Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas” (turpmāk – LB prezidenta ievadreferāts), kura otrajā lapaspusē tiek komentēts attēls A5;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.bank.lv/public_files/images/img_lb/sapinfo/latvian/konference/Labklajiba_06/Rimsevics_lat.pdf.

- 6) iepazīnās ar Latvijas Bankas 2006. gada biļetena “AVERSS un REVERSS” speciālizlaidumu, kurā rakstu veidā publicēti Latvijas Bankas 2006. gada 18. oktobra konferences materiāli, t.sk. arī toreizējā bankas prezidenta ievadreferāts (turpmāk – LB prezidenta raksts) un biļetena 7. lpp. skatāmais attēls A2;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.makroekonomika.lv/sites/default/files/2017-12/averss_un_reverss_tautsaimniecibas_konference_2006_1.pdf.

- 7) iepazīnās ar ziņu portālā “nra.lv” 2025. gada 6. augustā publicēto rakstu “Latvijas Banka: Lietuvu un Igauniju labākajā gadījumā panāksim pēc 15 līdz 25 gadiem” (turpmāk – NRA publikācija), kura virsraksts tiek izmantots LSM žurnālistes teksta ierakstā X4 un teksta ierakstā FB;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://nra.lv/neatkariga/ekonomika/498385-kad-panaksim-lietuvu-un-igauniju-ekonomika.htm>.

- 8) 2025. gada 19. augustā nosūtīja LSM žurnālistei Olgai Kņazevai, LSM galvenajai redaktorei Anitai Braunai un VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" valdei jautājumus par LSM žurnālistes teksta ierakstu X1 tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā un 2025. gada 19. augustā saņēma LSM žurnālistes atbildes uz tiem.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
konstatē:

[1] Par teksta ierakstu secību un saturu tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos.

Balstoties Iesniegumā norādītajā informācijā un atzinuma veidošanas laikā publiski pieejamajiem LSM žurnālistes teksta ierakstiem tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos, ombuds spēja rekonstruēt šādu veikto ierakstu secību:

- 1) **teksta ieraksts X1:** 2025. gada 7. augustā LSM žurnāliste publisko teksta ierakstu X1, uz kuru savā Iesniegumā atsaucas Iesniedzējs. Teksta ieraksta ekrānuzņēmumā ir redzams attēls A1 un komentārs *Es pārāk ilgi strādāju žurnālistikā. Latvijas Bankas konference. 2005. gads. Prognozes. 2027 gadā sasniegsim Luksemburgas līmeni*). Teksta ieraksta publiskošanas precīzu laiku nav iespējams noteikt, jo uz ombuda atzinuma sagatavošanas brīdi tas jau ir dzēsts, bet Iesniegumam pievienotajā ekrānuzņēmumā ir redzams, ka teksta ieraksts X1 tiek komentēts plkst. 12:01.

Šīs dienas plkst. 12:01 tiešsaistes sociālā tīkla “X” lietotājs Ēriks Stendzenieks savā individuālajā profilā publisko teksta ierakstu: *How it started. "2027. gadā apdzīsim Luksemburgu!" How it's going. Latvijas Banka: EE un LT labākajā gadījumā panāksim pēc 15-25 gadiem.* Teksta ieraksta vizualizācijai ir izmantots ekrānuzņēmums no LSM žurnālistes teksta ieraksta X1. Tas ļauj ombudam arī secināt, ka LSM žurnālistes teksta ieraksts X1 tiešām ir bijis veikts un tas ir bijis publicēts līdz 2025. gada 7. septembra plkst. 12:01.

Tieši Ērika Stendzenieka individuālajā profilā publiskotā teksta ieraksta komentāros, kuros izsakās arī LSM žurnāliste, izskan citu tiešsaistes sociālā tīkla “X” lietotāju vērtējumi, ka LSM žurnālistes veiktais teksta ieraksts X1 ir manipulatīvs, jo tajā lietotais attēls A1 esot *izrauts* no konteksta, turklāt teksta ierakstā X1 publicētajam Latvijas Bankas prezidenta prezentācijas slaidam esot *nogriezta* augšējā daļa, kurā oriģinālajā, “nesagraizītajā” versijā var lasīt vai nu slaida virsrakstu “*5. Sapņu scenārijs:*” kā attēlā A5, vai arī slaida virsrakstu “*Sapņu scenārijs:*” kā tas redzams attēlā A2;

- 2) **teksta ieraksts FB:** pierādījums teksta ieraksta X1 faktam ir LSM žurnālistes veiktais teksta ieraksts FB, kas datēts ar 2025. gada 7. augustu plkst. 00:08, un kurā vizualizācijai tiek izmantots attēls A4 (kurā, savukārt, iekļauts attēls A1). Attēlu A4 savā 2025. gada 7. septembra plkst. 12:01 veiktajā teksta ierakstā tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā izmanto arī Ēriks Stendzenieks. LSM žurnālistes teksta ierakstā FB ir sniegta šāda

informācija: Ожидание (2005 год, конференция Банка Латвии, прогнозы. Через 2 года должны были достичь уровня жизни Люксембурга). И реальность (2025 год, тот же Банк Латвии, Эстонию и Литву догоним по уровню жизни через 15-25 лет). По моему, я слишком долго работаю в журналистике, да еще и с хорошей памятью)) зы. Поправка - это не прогнозы, это сценарий развития. Потенциальный. Оптимистичный. [ombuda tulkojums tekstam no svešvalodas ar ombuda veiktajiem izcēlumiem: **Gaidītais** (2005. gads, Latvijas Bankas konference, prognozes. Pēc 2 gadiem vajadzēja sasniegt Luksemburgas dzīves līmeni). Un **realitāte** (2025. gads, tā pati Latvijas Banka: Igauniju un Lietuvu dzīves līmeņa ziņā panāksim pēc 15–25 gadiem). Man šķiet, ka es pārāk ilgi strādāju žurnālistikā, turklāt ar labu atmiņu.)) P.S. Precizējums – **tās nav prognozes, tas ir attīstības scenārijs. Potenciāls. Optimistisks.**]

- 3) **teksta ieraksts X2:** ombuds pieņem, ka 2025. gada 7. augustā plkst. 13:22 teksta ierakstā X1 attēls A1 ir ticis nomainīts uz attēlu A3, kā arī iepriekšējā teksta vietā ir ticis sniegts jauns komentārs: *Alternatīva prognoze no 2005.g. Mārtiņš Bitans, Latvijas Banka*. Tādējādi, ombuda ieskatā, tas ir vērtējams kā jauns teksta ieraksts, un atzinuma veidošanas brīdī LSM žurnālistes individuālajā profilā tiešsaistes sociālā tīklā “X” publiski ir pieejams vienīgi jau teksta ieraksts X2 ar attēlu A3;
- 4) **teksta ieraksts X3:** 2025. gada 8. augustā plkst. 12:59 LSM žurnāliste tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā publisko jaunu teksta ierakstu: *Vērts izlasīt pilnībā. Un ja, tas nebija Rimševica runa Kamčatkas večerinkā, bet LB konference*. Teksta ierakstam pievienots ekrānuuzņēmums, kurā redzams attēls A2 (proti, publicētais Latvijas Bankas prezentācijas slaidis ir ticis papildināts ar virsrakstu – *Sapņu scenārijs* – kāds tas ir redzams LB prezidenta rakstā), kā arī pievienots fragments no LB prezidenta ievadreferāta 2006. gada 18. oktobra konferencē, kas komentē attēlu A2;
- 5) **teksta ieraksts X4:** 2025. gada 8. augustā plkst. 13:38 LSM žurnāliste tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā publisko vēl vienu teksta ierakstu: *Citi laiki, citi Latvijas Bankas sapņu scenāriji. Bet. Latvija - viena no bagātākajām valstis pasaulē. Kurš netic - statistika jums palīdzībā*. [izcēlums mans – E.A.] Teksta ierakstam ir pievienots ekrānuuzņēmums, kurā ir redzams attēls A2 un NRA raksta virsraksts – “Latvijas Banka: Lietuvu un Igauniju labākajā gadījumā panāksim pēc 15 līdz 25 gadiem”.

[2] **Par bijušā Latvijas Bankas prezidenta Ilmāra Rimšēviča referātu 2006. gada Latvijas Bankas gadskārtējā konferencē “Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzija”.**

Toreizējā Latvijas Bankas prezidenta ievadreferāta teksts un tā vizualizācijai izmantotie attēli ir atrodamī trīs tīmekļa vietnēs:

- 1) LB prezidenta raksts ir lasāms Latvijas Bankas biļetena “AVERSS un REVERSS” 2006. gada speciālizlaidumā “Latvija ceļā uz labklājību: izaugsmes potenciāls un vīzijas”;
- 2) LB prezidenta ievadreferāta teksts ir atrodams Latvijas Bankas mājas lapā;
- 3) LB prezidenta vizuālā prezentācija ir skatāma Latvijas Bankas ekonomiskās analīzes vietnē Makroekonomika.lv kā uzstāšanās laikā lietotās *PowerPoint* prezentācijas pdf (*Portable Document Format*) versija.

LB prezidenta raksta un LB prezidenta ievadreferāta teksti ir identiski, atšķiras vienīgi LB prezidenta prezentācijā skatāmo slaidu lietošanas secība katrā no tiem. Ja Iesnieguma sakarā interesējošais prezentāciju noslēdzošais slaidis (attēls A5) LB prezidenta rakstā ir ievietots attēla A2 versijā jau teksta pirmajā daļā, kā pirmais tekstu vizualizējošais attēls, tad LB prezidenta ievadreferāta tekstā ir redzams, ka uzstāšanās laikā konferencē šis slaidis ir ticis lietots kā uzstāšanos noslēdzošais slaidis. Ombuds pieņem, ka LB prezidenta prezentācijā redzamais pēdējais slaidis ar attēlu A5 LB prezidenta rakstā ir ticis modificēts drukātas publikācijas nolūkiem, un ieguvis tāpēc attēla A2 izskatu.

LB prezidenta ievadreferātā un LB prezidenta rakstā lasāmais teksts ir tapis laikā, kas saistībā ar toreizējā Ministru prezidenta Aigara Kalvīša Vecgada uzrunu Latvijas Televīzijā 2005. gada 31. decembrī vēlāk ieguva folklorizējušos apzīmējumu “treknie gadi” – kā raksturojumu Latvijas ekonomikas straujas izaugsmes periodam, kas ilga no 2005. gada līdz 2008. gada Latvijas finanšu un pārvaldes krīzei, jo Latvijas ekonomika norādītajos gados pieredzēja strauju augšupeju, iekšzemes kopproduktam 2005. gadā pieaugot pat par 10,2%.

Līdz ar to, runājot par valsts ilgtermiņa izaugsmes perspektīvām, Latvijas Bankas toreizējais prezidents sava referāta ievadā skaidro konferences tēmas – *valsts ilgtermiņa izaugsmes perspektīvas un labklājības līmenis* – izvēli, vēršot klausītāju uzmanību uz to, ka *ekonomiskā analīze un – vēl jo vairāk – jebkādu prognožu izteikšana*, runājot par straujas pārmaiņas piedzīvojošo Latvijas tautsaimniecību, **ir liels izaicinājums**. *Nemot vērē mūsu līdzšinējo prognozēšanas pieredzi, apgalvošu, ka pilnīgi precīzas mūsu prognozes nebūs nekad. Taču jāatzīmē, ka daudzas ekonomiskajā teorijā aprakstītās sakarības ievērojami labāk darbojas tieši ilgākā laika posmā. Tāpēc nereti ir vieglāk analizēt un prognozēt to, kas valsts tautsaimniecībā notiks pēc desmit, nevis, piemēram, diviem gadiem.* [visi izcēlumi šeit un turpmāk mani – E.A.]

Referāta turpinājumā Latvijas Bankas prezidents aktualizē to, ka *pēdējā laikā ļoti populāra*

*kļuvusi dažādu attīstības scenāriju veidošana, ekstrapolējot pašreizējo izaugsmes tempu un rēķinot, cik gados Latvijas iedzīvotāju labklājības līmenis sasniegs kādu noteiktu robežu, visbiežāk – ekonomiski attīstīto ES valstu līmeni. Turklāt jāatzīmē, ka, ņemot vērā pašreizējo straujo izaugsmi, šādi, uz pagātni balstīti, aprēķini Latvijai ir glaimojoši. **Lielākie optimisti pat sagaida, ka Latvija labklājības ziņā nākamās desmitgades laikā spēs sasniegt attīstīto ES valstu līmeni.** Atskatoties uz Latvijas sasniegto izaugsmes tempu pēdējo desmit gadu laikā, sasniegtais progress ir nenoliedzams (sk. 4. att.). Tomēr te vietā ir jautājums: **cik lielā mērā pagātnes notikumi un attīstība var tikt attiecināta uz nākotni?** Vai tas, ka līdz šim tautsaimniecība attīstījusies veiksmīgi, automātiski nozīmē to, ka šāda attīstība turpināsies bezgalīgi vai ļoti ilgi?*

Līdztekus Latvijas Bankas prezidents savā referātā pievēršas jautājumam, kura vizualizācijai tiek izmantots slaidis, kurā ietverta informāciju (redīgētā vai pilnā izskatā) izmanto LSM žurnāliste savos 2025. gada 7. un 8. augusta teksta ierakstos tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos. Latvijas Bankas toreizējais prezidents saka:

*Protams, katram ir nepieciešams **sapnis**, kam ticēt, un **mērķis**, uz ko tiekties. Būtu brīnīšķīgi, ja sapnis par ātru labklājības pieaugumu valstī tik tiešām piepildītos. Tomēr **zināmas bažas rada fakts**, ka aprēķini un secinājumi par šādu labklājības pieaugumu **nereti tiek veikti, nevis balstoties uz tautsaimniecības likumiem, bet ar lineāla palīdzību vienkārši ekstrapolējot pagātnes tendences.** Pēc šādas loģikas secināms, ka, ja Latvija nākamo 10 gadu laikā sasniegs vidējo ES valstu labklājības līmeni, pēc 20 gadiem **Latvija būs bagātākā valsts uz mūsu planētas** (sk. 5. att.)! [ombuds pieņem, ka šajā brīdī stāstījums tiek vizualizēts ar LB prezidenta prezentācijas 6. slaidā redzamo attēlu A5, kurš LB prezidenta rakstā ir atveidots kā attēls A2] Protams, ņemot vērā ierobežotās prognozēšanas spējas saistībā ar ilgtermiņa attīstību, **pilnībā izslēgt šādu iespēju nevaram.** Tomēr, lai iespējamās valsts ekonomiskās attīstības analīzei būtu **zināma ticamības deva**, manuprāt, būtu **jāievēro daži pamatprincipi.***

*Pirmkārt, tautsaimniecības likumi nosaka, ka tās **attīstība nenotiek lineāri**: straujas izaugsmes periodiem seko atslābuma periodi. [...] Otrkārt, klasiskā izaugsmes teorija un krītošās atdeves likums nosaka arī to, ka, **pieaugot ienākumu līmenim, attīstības temps nākotnē kritīsies.***

Abas šīs likumsakarības ir svarīgas, un tās jāpatur prātā, mēģinot analizēt mūsu valsts ilgtermiņa attīstības perspektīvas. Taču daudz būtiskāks jautājums, uz kuru jāatbild jebkuram ilgtermiņa izaugsmes pētījumam, ir – kādi faktori noteiks valsts tautsaimniecības turpmāko izaugsmi?

[3] Uz ombuda 2025. gada 19. augustā rakstiski uzdotajiem jautājumiem LSM žurnāliste sniedza šādas atbildes (izcēlumi treknrakstā citētajā tekstā ir LSM žurnālistes veikti, savukārt ombuda

izcēlumi ir veikti ar pasvītrojumu):

- 1) par to, kā attīstījās notikumi saistībā ar LSM žurnālistes teksta ierakstiem tiešsaistes sociālā tīkla “X” individuālajā profilā, kāda bija notikumu secība?

[..] *pirmo publikāciju ar minēto slaidu savā “X” kontā izveidoju es, un Ēriks Stendzenieks šo attēlu pārpublicēja pēc manas publikācijas. Es nepārņēmu attēlu no viņa ieraksta — notika pretējais.*

Vēlāk, saņemot norādes diskusijā par attēla kontekstu, nomainīju failu un papildināju ierakstu ar precizējumu, lai skaidri norādītu, ka 2005. gadā prezentācijā bija runa par scenāriju, nevis par “reālu prognozi”.

*Svarīgi uzsvērt, ka sākotnējais attēla izgriezumš nebija vērsts uz manipulāciju. Tas tika izmantots diskusijas ilustrēšanai; pēc Latvijas Bankas skaidrojuma izvēlējos attēlu un tekstu **korekti precizēt tajā pašā dienā**, lai novērstu jebkādas iespējamās nepilnības.*

- 2) par to, kā tika iegūta bijušā Latvijas Bankas prezidenta prezentācija, kas ir tās avoti?

*Minētais slaidš ir iegūts no **publiski pieejamas prezentācijas** par Latvijas ekonomikas attīstības scenārijiem (2005. gads).*

Atsauce uz šo materiālu ir šeit: https://www.makroekonomika.lv/sites/default/files/2017-12/averss_un_reverss_tautsaimniecibas_konference_2006_1.pdf.

*Tātad attēls tika izmantots, balstoties uz **atklāti pieejamu avotu**, nevis no fragmentāras vai anonīmas informācijas.*

*Es cienu LSM ētikas standartus un rīkojos saskaņā ar tiem: pēc precizējošas informācijas saņemšanas **nekavējoties laboju ierakstu un pievienoju skaidrojumu**, lai lasītājiem būtu nepārprotami saprotams, ka runa ir par 2005. gada scenāriju.*

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[4] Par LSM darbinieku tiesībām un pienākumiem savā publiskajā komunikācijā.

Latvijas demokrātiskā valsts iekārta paredz un nodrošina iespēju sabiedrības locekļiem izteikt dažādus savus viedokļus. Latvijas Republikas Satversmes 100. pantā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10. pantā (Izteiksmes brīvība) ikvienam ir noteiktas tiesības uz vārda brīvību. Turklāt tas attiecas gan uz vārda brīvību privātajā aspektā, kā tiesībām uz savu viedokli, gan publiskajā

aspektā, kā tiesībām paust savu viedokli jebkādā veidā.

Vienlaicīgi tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas, uz tām ir attiecināmi likumiski pamatoti ierobežojumi, t.sk. ierobežojumi no darba devēja puses, jo darbinieka paustais viedoklis tiešsaistes sociālajos tīklos var tikt attiecināts uz viņa sociālo lomu darba devēja organizācijā. Šādi vārda brīvības ierobežojumi var tikt noteikti darba līgumā, darba kārtības noteikumos, kā arī rīcības un ētikas kodeksos, ja vien tie nav pretrunā ar ārējos normatīvajos aktos noteiktajām tiesībām.

LSM darbinieku vārda brīvību ierobežo LSM pašregulējošās prasības, kas izteiktas [turpmākie izcēlumi mani – E.A]:

1) VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksa šādos apakšpunktos:

- 6.1. *LSM darbinieki publiskajā komunikācijā ir **godīgi un atbildīgi**. Izmantojot savas pilsoniskās tiesības uz vārda un rīcības brīvību, LSM darbiniekiem ir jāizvairās no darbībām, kas mazina LSM uzticamību.*
- 6.6. *LSM darbinieki ievēro ētikas normas arī savos sociālo mediju privātajos profilos un citās interneta vietnēs. LSM darbinieku privātajos kontos ieteicams uzsvērt, ka tiek pausts personīgais viedoklis. Jāatceras, ka **arī privāti pausts viedoklis ir LSM darbinieka viedoklis**, tādēļ rūpīgi jāpārdomā sava uzvedība, kā publicējot informāciju, tā daloties ar informāciju vai paužot viedokli par to. Viedoklim jābūt **izsvērtam, pamatotam un izteiktam pieklājīgi**.*

2) VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālo vadlīniju otrās daļas 2.4. punktā “Darbības sociālo mediju un interneta platformās”:

- *Žurnālisti ievēro **profesionālās ētikas normas arī savos sociālo mediju privātajos profilos un citās interneta vietnēs. Žurnālistiem jāizvairās no rīcības un komentāriem, kas grauj uzticēšanos LSM, un jāatceras, ka žurnālists nevar ietekmēt to, vai citi viņu uztvers kā LSM darbinieku (profesionāli) vai privātpersonu.***
- *Publicējot informāciju LSM profilos sociālās tīklošanās un citās interneta vietnēs, **jāievēro tie paši profesionālie kritēriji, kas televīzijas un rādioraidījumu un rakstu veidošanā.***

Tādējādi jāsecina, ka LSM žurnālistiem savā publiskajā komunikācijā ir jāievēro gan vispārējās ētikas normas, kas noteiktas VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksā kā visiem LSM darbiniekiem saistošas prasības, gan profesionālās žurnālistikas ētikas normas, kas noteiktas VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās, kas veidotas kā profesionālās darbības standarti augstvērtīga žurnālistiskā satura radīšanai. Tajās definētajām

redakcionālajām vērtībām – *vārda brīvībai, neatkarībai, patiesumam, godprātībai un atklātībai, atbildīgumam* – ir jākalpo par orientieriem katrai žurnālista publiskajai komunikācijai, t.sk. teksta ierakstiem tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos, ievērojot arī šajos ierakstos kvalitatīvas žurnālistikas profesionālos principus – *precizitāti, objektivitāti, faktu nošķiršanu no viedokļiem, viedokļu daudzveidību, izvairīšanos no stereotipizācijas*, u.c.

Līdz ar to LSM žurnālistiem savā publiskajā komunikācijā ir jāievēro gan vispārējas ētikas prasības, gan profesionālās ētikas prasības un svarīgākais pamatojums šāda prasībai izriet no sabiedrības uzticēšanās apsvērumiem LSM kā sociālam institūtam un LSM žurnālistam kā sabiedrībā nozīmīgas sociālās lomas izpildītājam – ja žurnālists savā privātajā komunikācijā sociālās tīklošanas vietnēs neseos profesionālās ētikas principiem un neievēros no tiem izrietošās prasības, tas var radīt situatīvu neuzticēšanos ne tikai viņam kā personībai, bet arī kā profesionālam žurnālistam, kā sekas var būt sistēmiskas neuzticēšanās tendence gan žurnālistiem kopumā, gan medijam kā sabiedriski nozīmīgam sociālam institūtam demokrātiskā sabiedrībā.

Vienlaicīgi ir jāņem vērā, ka katra teksta ieraksta tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos atbilstība žurnālistu profesionālās ētikas prasībām ir jāskata ļoti konkrēti un katra konkrētā ieraksta kontekstā, jo kvalitatīvās žurnālistikas vadlīnijas ne vienmēr pilnā mērā un apjomā ir realizējamas tādā specifiskā izteiksmes žanrā kā teksta ieraksti individuālajos profilos sociālās tīklošanās vietnēs, kuri nereti izpaužas kā subjektīvas attieksmes un dažkārt – acumirkliģo emociju izpausmes. Attieksmes un emocijas nav vērtējamas ar objektivitātes un precizitātes mērauklu, jo tās neapraksta objektīvās realitātes faktus, bet gan situatīvi konstruē mentālo realitāti, nereti paužot teksta ierakstu autora tā brīža acumirkliģās sajūtas. Šādas personības pašizpausmes primārais uzdevums ir nevis informēt par kādu notikumu, aprakstīt notiekošo, bet gan izteikt subjektīvu viedokli un vērtēt notiekošo, balstoties tajā, ko teksta ierakstu autors ierakstu tapšanas brīdī uzskata par vērtīgu, būtisku un svarīgu. Tāpēc katrs subjektīvais viedoklis vairāk vai mazāk ir tendenciozs gan savā saturā, gan formā – materiāla izkārtojumā, intonācijā un vārdu un attēlu izvēlē.

Jāņem vērā arī tas, ka viedoklim kā subjektīvai notiekošā interpretācijai un emocionālai attieksmes izpausmei, atšķirībā no aprakstošiem izteikumiem, nepiemīt īpašība būt “patiesam” vai “aplamam”, viedokļi ir saprotami vai nesaprotami, pareizi vai nepareizi, ticami vai neticami, izdevīgi vai neizdevīgi. Subjektīva viedokļa jēgpilnuma, kā spējas kļūt par intersubjektīvi nozīmīgu vēstījumu, galvenā prasība ir tas, vai auditorija to spēj pieņemt kā “pareizu” viedokli. Savukārt viedokļu pareizums izriet no tā saskaņas ar sabiedrībā vai kādā tās daļā pastāvošo konsensu (vispārējo piekrišanu) konkrētajā jautājumā. Tas skaidro, kāpēc vienu un to pašu viedokli kāda sabiedrības daļa pieņem (jo tas atbilst viņu redzējumam), bet cita kategoriski noraida kā sev

nepieņemamu un tamdēļ – nepareizu.

Tāpēc atklāts jautājums ir par to, kādā apmērā VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās izteiktās prasības, kuras ir neapstrīdamas, veidojot, piemēram, redakcionālas ziņas, viedokļrakstus vai komentārus publicēšanai plašsaziņas līdzeklī, var kalpot par kritēriju kopu subjektīvu viedokļu publikācijas izvērtējumam šaursaziņas līdzeklī – tiešsaistes sociālā tīkla individuālajā profilā?

Abu publicistikas žanru atšķirība galvenokārt ir to mērķos – informēt vai paust attieksmi. Redakcionālai ziņai vai viedokļrakstam plašsaziņas līdzeklī saistoša ir prasība, lai vēstījums ietvertu pārbaudāmus faktus un pierādījumus, kuri ir skaidri un pamatoti, kuri atklāj cēloņu un seku vai funkcionālas sakarības, kā arī prasība nodrošināt līdzsvaru un/vai kontrastu, parādot arī citas perspektīvas un pozīcijas, argumentējot, kāpēc auditorijai vajadzētu piekrist vienai vai otrai pusei. Tādējādi redakcionālas ziņas vai viedokļraksta dominējošo daļu veido aprakstošā, faktus izsakošā informācija, proti, saturs, kura patiesums ir noskaidrojams atbilstības (korespondences) kārtībā, jo ziņas vai viedokļraksta noteicošais mērķis ir objektīvas informācijas sniegšana, paskaidrošana un argumentēšana. Protams, mazāk gan – redakcionālas ziņas, bet vairāk – viedokļraksta būtiska sastāvdaļa ir arī tās autora pašizpaušme un personiskās nostājas paušana, kā arī auditorijas mudināšana uz nostājas ieņemšanu un tai atbilstošu rīcību, taču tā nekad nevar būt dominējoša kvalitatīvas žurnālistikas ietvaros.

Savukārt personiska viedokļa paušanas mērķis šaursaziņas līdzekļa individuāla profila ierakstā mazāk ir neitrāla informācijas sniegšana, bet vairāk – savas personiskās attieksmes paušana. Tāpēc šāds ieraksts pilnvērtīgi nav vērtējams kā kvalitatīvas žurnālistikas teksts, pat, ja tā autors pēc nodarbošanās ir profesionāls žurnālists. Viedokli paudošs teksta ieraksts tiešsaistes sociālā tīkla individuālajā profilā primāri ir ekspresīvs teksts, kā autora subjektivitātes izpaušme, un vokatīvs teksts, kā aicinājums uz attieksmes formulēšanu un rīcību. Tam, protams, ir arī savas informatīvā komponente, kuras patiesumu, objektivitāti un precizitāti var analizēt un noteikt, taču šāds ieraksts vairāk sniedz informāciju par teksta autoru nekā par notikumu, kam tas ir veltīts. Šādu ierakstu mērķis ir nevis informēt par notiekošo, bet gan paust attieksmi pret to.

Līdz ar to, ja redakcionālā ziņā vai viedokļrakstā var un vajag vērtēt tā objektivitāti un precizitāti, izpētīt teksta tapšanu un atsaucēs izmantoto avotu atbilstību, kvalitāti un uzticamību, kā arī noteikt – cik lielā mērā teksts tuvina lasītāju patiesībai, tad privāti paustais viedoklis, ja vien mēs nevēlamies analizēt tā estētiskās un retoriskās kvalitātes, primāri tiek vērtēts tā “pareizuma” aspektā. Savukārt viedokļa “pareizuma” vai “nepareizuma” vērtējums galvenokārt ir atkarīgs no

tā, vai viedokļa adresātu kopā pastāv konsenss tajā jautājumā, kuru viedoklis aktualizē.

[5] **Par LSM žurnālistes teksta ierakstu sociālo tīklu individuālajos profilos atbilstību LSM profesionālās ētikas prasībām.**

Lai arī Iesniedzēja galvenās pretenzijas ir vērstas pret teksta ieraksta X1 vizualizācijai lietoto attēlu A1, pamatoti norādot, ka attēls ir izrauts no konteksta un manipulatīvi tajā nav iekļauts oriģinālais Latvijas Bankas prezidenta prezentācijā lietotais slaida virsraksts “Sapņu scenārijs”, kā tas ir redzams attēlā A2 un attēlā A5, svarīgi ir arī attēlus aprakstošie LSM žurnālistes teksti, kādi tie ir ne tikai teksta ierakstā X1, bet arī teksta ierakstā FB, kā arī teksta ierakstā X2 un teksta ierakstā X3 [visi izcēlumi mani – E.A.]:

- **teksta ieraksts X1:** *Es pārāk ilgi strādāju žurnālistikā. Latvijas Bankas konference. 2005. gads. **Prognozes.** 2027 gadā sasniegsim Luksemburgas līmeni).*
- **teksta ieraksts FB:** *2005. gads, Latvijas Bankas konference, **prognozes.** Pēc 2 gadiem vajadzēja sasniegt Luksemburgas dzīves līmeni). Un realitāte (2025. gads, tā pati Latvijas Banka: Igauniju un Lietuvu dzīves līmeņa ziņā panāksim pēc 15–25 gadiem). Man šķiet, ka es pārāk ilgi strādāju žurnālistikā, turklāt ar labu atmiņu.)) P.S. Precizējums – **tās nebija prognozes, bet gan attīstības scenārijs. Potenciāls. Optimistisks.***
- **teksta ieraksts X2:** ***Alternatīva prognoze** no 2005.g. Mārtiņš Bitans, Latvijas Banka.*
- **teksta ieraksts X4:** *Citi laiki, citi Latvijas Bankas **sapņu scenāriji.** Bet. Latvija - viena no bagātākajām valsts pasaulē. Kurš netic - **statistika** jums palīdzībā.*

Citētie teksta ieraksti kopā ar to vizualizēšanai lietotajiem attēliem ombuda vērtējumā nepārprotami norāda auditorijai uz attēlos redzamo IKP pieauguma dinamiku kā uz Latvijas Bankas 2006. gadā izteiktu *prognozi*. Respektīvi, šāda “prognoze” tiek pasniegta kā pagātnes fakts, kurš tiek konfrontēts ar pašreizējo situāciju kontekstā ar Latvijas ekonomisko atpalcību no kaimiņvalstīm – Lietuvas un Igaunijas. Lai gan vēlāk LSM žurnāliste precizē, ka *tās nebija prognozes, bet gan attīstības scenārijs*, lietas būtību apzīmētāju nomaina neietekmē, jo Latvijas Bankas prezidenta referātā šāda Latvijas ekonomikas attīstības līkne netiek klasificēta ne kā *prognoze*, ne – *attīstības scenārijs*. IKP pieauguma dinamiku attēlojošais attēls referātā kalpo gluži pretējiem mērķiem, lai, “zīmējot” šādas nepamatotas projekcijas, paskaidrotu, cik absurdi ir veidot prognozes vai attīstības scenārijus, ekstrapolējot toreiz pastāvošos izaugsmes tempus. Latvijas Bankas prezidents savā referātā pauž bažas, ka šādas “prognozes” un “attīstības scenāriji” tiek veidoti nevis *balstoties uz tautsaimniecības likumiem, bet ar lineāla palīdzību* vienkārši

ekstrapolējot pagātnes tendences. Tāpēc arī IKP pieauguma līkni atainojošam attēlam tiek piešķirts virsraksts “*Sapņu scenārijs*”, lai atvēsinātu “treknajos gados” iekarsušos prātus un “vēlmiņu domāšanas” noteiktās cerības par nepārtrauktu un lineāru tautsaimniecības progresu. Latvijas Bankas prezidenta referātu caurauž izteikti ironiska (gan valodspēles, gan retoriskā paņēmiena līmeņos) un kritiska (šajā gadījumā – pieklājīgi noraidošā) attieksme pret tolaik noteiktās aprindās pastāvošo nepamatoto optimismu ātri sasniegt attīstīto ES valstu līmeni. Šo kritisko un vienlaicīgi ironisko referāta autora attieksmi uzskatāmi demonstrē grafikā iekļautais Latvijas (ES valsts ar tolaik vienu no zemākajiem IKP rādītājiem uz vienu iedzīvotāju) salīdzinājums tieši ar Luksemburgu – ES valsti ar augstāko IKP uz vienu iedzīvotāju, veidojot acīmredzami ironisku loģisko slēdzienu pēc formas – ja Luksemburgai turpmākajos gados IKP izaugsme paliks 2% robežās (kāpēc, lai tā būtu?), bet Latvijai tā būs nemainīgi 10% katru gadu (kāpēc, lai tā būtu?), tad 2027. gadā Latvija apsteigs Luksemburgu pēc IKP rādītāja uz vienu iedzīvotāju un kļūs par *bagātāko valsti* pasaulē.

Šāda secinājuma un to vizualizējoša grafika skaidri saskatāmais nodoms ir parādīt šādas prognozes (un citu līdzīgu prognožu) loģisko aplamumu – kad, balstoties aplamās premisās, tiek nonākts pie aplama secinājuma. Pati secinājuma loģiskā forma ir korekta, jo balstās matemātiskās progresijas apsvērumos, taču secinājumu formas pareizums vēl nevar garantēt arī secinājuma patiesumu situācijā, kad pie secinājuma ir nonākts balstoties aplamās premisās.

Neatkarīgi no toreizējā Latvijas Bankas prezidenta turpmākajām dzīves peripetijām, grūti ir pat iedomāties, ka Latvijas Banka, balstoties savā pētnieciskajā kompetencē un analītiskajā kapacitātē, būtu ļāvusi savam prezidentam publiski “sajukt prātā”, publiskojot acīmredzami absurdas un metodiski aplamas lineāras attīstības prognozes tiešā progresijā, kas balstās divos izolētos faktorus. Domājams, ka rakstot savu referātu un veidojot tam vizualizāciju, toreizējam Latvijas Bankas prezidentam pat prātā neienāca, ka pēc 20 gadiem kāds atsauksies uz šo attēlu kā uz vēsturiski reālu Latvijas Bankas prognozi vai reālistisku scenāriju Latvijas tautsaimniecības attīstībai. Tomēr tas LSM žurnālistes ierakstos tiešsaistes sociālajos tīklos nu ir noticis – pirms 20 gadiem publicētās kritiskās norādes par to, kā nedrīkst prognozēt un veidot attīstības scenārijus, tiek pasniegtas kā reālas pagātnē pastāvējušas prognozes. Acīmredzami aplama attīstības scenārija kuriozs piemērs ir ticis uztverts kā reāla pagātnē pastāvējuša Latvijas Bankas izstrādāta scenārija fakts. Arī savās ombudam sniegtajās atbildēs LSM žurnāliste liek noprast, ka 2006. gada Latvijas Bankas referātā izklāstīto uzskata par Latvijas valsts attīstības *scenāriju*, kas ombuda vērtējumā tāds nekad nav bijis.

Iemesli šādam fundamentālam pārpratam ir iespējami vairāki:

- 1) LSM žurnāliste neiedziļinājās Latvijas Bankas prezidenta referātā, bet “paķēra” no tā “sensacionālu” (pirmo) attēlu, kas krasi kontrastē ar pašreizējo Latvijas ekonomikas stagnāciju.

Ja tas ir noticis šāda iemesla dēļ, tad šādu sensacionālu ierakstu veidošana sociālo tīklu individuālajos profilos pārkāpj LSM profesionālās darbības principus *precizitāte* (tiek sniegti nepārbaudīta neprecīza informācija, kas maldina auditoriju, fakti tiek sagrozīti) un *objektivitāte* (informācija nebalstās faktos, netiek sniegta informācija, kas palīdzētu saprast kontekstu, informācija tiek pasniegta tendenciozi). Šajā gadījumā runa vairs nav par LSM žurnālistes tiesībām paust savu viedokli, bet gan par to, ar kādiem argumentiem šis viedoklis tiek argumentēts – vai atklātie “fakti” nav izdomāti;

- 2) LSM žurnāliste nesaprata vai pārprata Latvijas Bankas prezidenta vēstījumu gan attiecībā uz *propozicionālo* saturu – *ko viņš teica?* – gan attiecībā uz *performatīvo* saturu – *ko viņš darīja?* – un secīgi arī attiecībā uz *intensionālo* saturu – *ko viņš vēlējās panākt?*

Nesaprotot teksta performatīvo (rīcības) saturu, tiek pārprasta runātāja darbības, un Latvijas Bankas prezidenta referātā veiktās valodspēles – *kritizēšana, bažu izteikšana, ironizēšana, apšaubīšana, problematizēšana, brīdināšana* – tiek saprastas gluži pretēji – kā *reālu prognožu izteikšana, attīstības tendenču apgalvošana, attīstības scenārija piedāvāšana*. Savukārt, nesaprotot stratēģisko referāta mērķi (kurš savukārt nosaka runas darbību izvēli) – vēlmi *atturēt* toreizējos politikas veidotājus no pārsteidzīgiem un aplamiem secinājumiem – tiek pārprasts arī Latvijas Bankas prezidenta nodoms, neatbilstoši uztverot to kā centienus piedāvāt optimistiskus attīstības scenārijus. Jāņem vērā, ka iepriekš minēto satura dimensiju (performatīvās un intensionālās) pārprašana, neļauj teksta recipientam adekvāti un pilnībā uztvert arī runātāja izklāstīto lietišķo (propozicionālo) saturu – par ko īsti referātā tiek vēstīts.

Pārprašana, protams, vēl nav profesionālās ētikas prasību pārkāpums, pārpratumi ir komunikācijas normālforma – mēs biežāk pārprotam, nekā saprotam – jo mūsu informācijas uztvere ir biogrāfiska – līdzšinējā pieredzē un izpratnē balstīta – un motivēta – mēs saprotam *kaut ko* kā *kaut ko*, jo tā saprast ir mums izdevīgi. Pārpratumi nereti rodas arī no paviršības, steigas, neiedziļināšanās, neieinteresētības, kā arī no iepriekš minētās motivācijas pārprast, lai veikto manipulatīvi izmantotu sev vēlamā vēstījuma konstruēšanai, kas jau ir uzskatāms par profesionālās ētikas un profesionālas attieksmes pārkāpumu.

Kā jau tika minēts iepriekš, personisks viedoklis kā subjektīva interpretācija notiekošajam nereti tiek izteikts, lai tādējādi paustu savu personisko attieksmi pret notiekošo, un publiska savas

attieksmes paušana savukārt palīdz runātājam gūt atbalstu no līdzīgas attieksmes subjektiem, kas tādējādi stiprina runātāja sociālo identitāti – kā piederību vienotai attieksmes kopai. LSM žurnālistiem ir tiesības paust savus viedokļus un savu personisko attieksmi tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos, taču žurnālista īpašais sociālais statuss prasa, lai arī attieksmi izsakošais viedoklis būtu argumentēts, faktos balstīts, nevis tikai kādu publiski atzītu naratīvu izsakošs, par kuru šajā konkrētajā gadījumā varētu kalpot vienā sabiedrības daļā izplatītais attieksmi regulējošais uzstādījums un naratīvais rāmējums – “viss ir slikti”. Pat, ja LSM žurnālists patiesi tic, ka *viss ir slikti*, viņa profesionālā misija ir nodrošināt auditorijai objektīvu, precīzu, patiesu informāciju par to, kas *ir slikti*. Domājams, par valsts ekonomiku rakstošam žurnālistam nebūtu grūti rast daudzskaitlīgus piemērus un objektīvus – pārbaudāmos faktos balstītus argumentus, kas apstiprinātu šādu viedokli, un tāpēc vien nav nepieciešams lietot apšaubāmus argumentus, nosaucot par faktu to, kas tāds nav.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[6] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[7] Ombuds atzīst, ka LSM žurnāliste savos šajā atzinumā izvērtētajos teksta ierakstos tiešsaistes sociālo tīklu “X” un “Facebook” individuālajos profilos nav atbilstoši pastāvošajām iespējām ievērojusi tās VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās izteiktās prasības, kas nodrošinātu uzticēšanos žurnālista sniegtajai informācijai un žurnālistam kā LSM darbiniekam. Teksta ierakstos sniegtā informācija ir vērtējama kā *neprecīza*, jo ar to ir sagrozīts sākotnējais Latvijas Bankas prezidenta vēstījums un apgalvots tas, kas neatbilst īstenībai, līdz ar to teksta ierakstos sniegtā informācija ir vērtējama arī kā *neobjektīva*, faktiem neatbilstoša un no sākotnējā konteksta izrauta, nepaskaidrojot 2006. gada Latvijas Bankas konferencē izskanējušā toreizējā Latvijas Bankas prezidenta vēstījuma reālo kontekstu un būtību, kas, savukārt, rada

tendenciozitātes iespaidu gan teksta ierakstu satura izklāstā, gan izvēlētajās vizualizācijās (attēlos).

Izvērtējot atzīto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

iesaka:

[8] Ņemot vērā iespējamās reputācijas riskus LSM, kurus varētu radīt atzinumā vērtētie LSM žurnālistes teksta ieraksti tiešsaistes sociālo tīklu “X” un “Facebook” individuālajos profilos, ombuds iesaka izskatīt iespēju VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Ētikas komisijai izvērtēt konkrēto gadījumu, tai skaitā LSM žurnālistes rīcības atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksā noteiktajam, lai tādējādi LSM vēlreiz aktualizētu gan savu darbinieku tiesības, gan pienākumus publiskajā komunikācijā, t.sk. tiešsaistes sociālo tīklu individuālajos profilos. LSM darbinieki, t.sk. žurnālisti, ir tiesīgi paust savu personisko viedokli gan privāti, gan publiski, bet vienlaikus ir jāapzinās un jāuzņemas atbildība par šīs rīcības sekām gan attiecībā uz mediju, gan savas profesijas reputāciju.

Vienlaikus ombuds lūdz LSM informēt ombudu par pieņemto lēmumu.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

*(paraksts)**

Edmunds Apsalons

***DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU**